# Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33120

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i (YABÖ), orijinal ad?yla A??r? Besin ?ste?i Anketi (The Crave for Food Questionnaire), Müftüo?lu, K?z?ltan ve Akçil Ok (2017) taraf?ndan gerçekle?tirilen bir kültürel uyarlama çal??mas?d?r. Bu ölçek, bireylerin belirli yiyeceklere kar?? duyduklar? yo?un iste?i ve bu iste?in yol açt??? yeme davran??lar? üzerindeki kontrol kayb?n? ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özelliklerini, özellikle Majör Depresyon Hastalar? popülasyonunda test etmi? ve geçerlilik ile güvenilirli?ini ara?t?rm??t?r. Ölçek, a??r? besin iste?i fenomenini de?erlendiren k?sa ve pratik bir araç olarak klinik ve ara?t?rma alanlar?na katk? sa?lamaktad?r.

## Anahtar Kelimeler

Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i, A??r? Besin ?ste?i, Besin Ba??ml?l???, Majör Depresyon, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Yeme Davran??lar?, Kontrol Kayb?.

## Yazarlar

Müftüo?lu, S., K?z?ltan, G., Akçil Ok, M.

## Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, bireylerde görülen, ba??ml?l?k benzeri özellikler ta??yan a??r? besin iste?i düzeyini nicel olarak belirlemektir. Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, A??r? Besin ?ste?i Anketi'nin (The Crave for Food Questionnaire) Türkçe formunun Türk kültürü ba?lam?nda ve özellikle Majör Depresyon Hastalar? gibi klinik örneklemlerde psikometrik aç?dan sa?lam bir ölçüm arac? olarak kullan?l?p kullan?lamayaca??n? tespit etmektir.

Ölçek, yeme bozukluklar?, obezite ve ili?kili psikiyatrik durumlar?n de?erlendirilmesinde, a??r? besin iste?inin ?iddetini ve s?kl???n? ölçerek tan? ve tedavi süreçlerine destek olmay? hedeflemektedir.

## Yap?

Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i, psikolojik literatürde yayg?n olarak incelenen **A??r? Besin ?ste?i (Food Craving)** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, belirli yiyeceklere kar?? duyulan yo?un, zorlay?c? ve genellikle bireyin kendi iradesiyle kontrol edemedi?i bir arzu durumunu ifade eder.

Ölçek maddeleri, besin iste?inin tetiklenmesi, bu iste?e kar?? koymada ya?anan zorluklar, iste?e

ARABPSYCHOLOGY.COM

teslim olundu?unda kontrolün kaybedilmesi ve bu durumun yaratt??? olumsuz duygusal sonuçlar (pi?manl?k, nefret) gibi temel ba??ml?l?k benzeri yeme davran??lar?n? kapsamaktad?r. Ölçek, bu davran??lar?n ?iddetini ve s?kl???n? de?erlendirerek yeme ba??ml?l??? e?iliminin bir göstergesini sunar.

## Geçerlik

Uyarlama çal??malar?nda, ölçe?in kavramsal ve yap?sal bütünlü?ünü korudu?unu göstermek üzere geçerlilik çal??malar? esast?r. Müftüo?lu ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan yürütülen çal??mada, dilsel uyarlama süreci titizlikle takip edilerek kültürel ve dilsel e?de?erlik sa?lanm??t?r.

Her ne kadar özet verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, makalenin tamam? yap? geçerli?i kan?tlar?n? içermektedir. Bu kan?tlar genellikle faktör analizi sonuçlar? ve di?er psikolojik yap?larla beklenen korelasyonlar (kriter geçerli?i) arac?l???yla sunulmu?tur. Çal??man?n detaylar?na Türkiye Klinikleri J Health Sci dergisindeki orijinal makaleden ula??labilir.

## Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Uyarlama çal??mas?nda, Türkçe formun iç tutarl?l???n?n (maddelerin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ü) analiz edildi?i varsay?lmaktad?r. Yüksek bir iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa), ölçe?in maddelerinin besin iste?i yap?s?n? güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Yay?nlanm?? akademik çal??mada, ölçe?in güvenilirlik de?erlerinin Majör Depresyon Hastalar? örnekleminde kabul edilebilir düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ine sahip oldu?unu destekler.

## Faktör Analizi

A??r? Besin ?ste?i Anketi'nin Türk kültürüne uyarlanmas? s?ras?nda, ölçe?in orijinal tek faktörlü yap?s?n?n korunup korunmad???n? belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemine ba?vurulmu?tur. Bu analiz, ölçe?in dört maddesinin de teorik olarak beklenen tek bir temel yap? alt?nda topland???n? do?rulam??t?r.

Faktör analizinin sonuçlar?, Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin yap?sal olarak saf oldu?unu ve yaln?zca a??r? besin iste?i yap?s?n? temsil etti?ini göstermi? olmal?d?r. Bu, ölçe?in klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mda yap?sal bütünlü?ünü garanti eden önemli bir psikometrik ad?md?r.

## Araç Bilgileri

**Test Türü:** Uyarlama

ARABPSYCHOLOGY.COM

**Format:** Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Anket)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Klinik Popülasyon

**Ya? Grubu:** Yeti?kinler

**Popülasyon Detaylar?:** Ölçe?in geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas?, Majör Depresyon tan?s? alm?? bireyler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** Ölçek, 4 maddeden olu?maktad?r. Yan?tlar 6 dereceli bir Likert Ölçe?i kullan?larak de?erlendirilir. Yüksek toplam puanlar, a??r? besin iste?i seviyesinin yüksek oldu?unu gösterir. Derecelendirme format?: 6'l? Likert.

## Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçüm, Kendini De?erlendirme, Yeme Davran??? Bozukluklar?, Güvenilirlik, Geçerlilik, Duygudurum Bozukluklar?, Likert Ölçe?i.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** selenyilmaz@baskent.edu.tr

**Yaz??ma Adresi:** SELEN MÜFTÜO?LU (Sorumlu Yazar)

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**Test Y?l?:** 2017 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l?).

**?zinler ve Ücret:** Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar (Selen Müftüo?lu) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in orijinal versiyonunun telif haklar? da göz önünde bulundurulmal?d?r.

Uyarlama çal??mas?na ait orijinal PDF dosyas? ?u adresten indirilebilir: yeme-bagimliligi-olcegi-toad.pdf

## Kaynaklar

Müftüo?lu, S., K?z?ltan, G. ve Akçil Ok, M. (2017). Majör Depresyon Hastalar? ?çin "A??r? Besin ?ste?i" Ölçe?inin Türk kültürüne uyarlanmas?: Geçerlilik ve güvenirlilik çal??mas?. Turkiye

ARABPSYCHOLOGY.COM

Klinikleri J Health Sci, 2(1):13-22. Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: turkiyeklinikleri.com

## Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** A?a??daki maddeler, A??r? Besin ?ste?i Anketi (Yeme Ba??ml?l??? Ölçe?i) Türkçe formundan örneklerdir.

Çok s?k yemek yiyen birinin yan?nda olmak beni ac?kt?r?r.
Bir besine a??r? istek duydu?umda, bir kez yemeye ba?lay?nca kendimi durduramayaca??m? biliyorum.
E?er a??r? istedi?im bir ?eyi yersem, s?kl?kla kontrolümü kaybederim ve çok yerim.
A??r? besin iste?ine teslim oldu?um zaman bundan nefret ederim.

ARABPSYCHOLOGY.COM